

MEGHÍVÓ ÉS PROGRAMFÜZET

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

2021. ÉVI MÁJUSI

RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
194. KÖZGYŰLÉSÉNEK PROGRAMJA

2021. május 3., hétfő

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
194. KÖZGYŰLÉSÉNEK TÁRGYSOROZATA

ÜNNEPI ÜLÉS
(10.00–11.45)

Levezető elnök: *Hudecz Ferenc, az MTA természettudományi alelnöke*

1. Elnöki köszöntő
2. Karikó Katalin ünnepi előadása
3. Díjátadás (Akadémiai Aranyérem, Akadémiai Díjak, Akadémiai Újságírói Díj, Wahrmann Mór-érem, Arany János-életműdíj); a Bolyai János Nemzetközi Matematikai Díj 2020-as díjazottjának kihirdetése

Szünet

MUNKAKÖZGYŰLÉS I.
(12.00–13.45, zárt ülés)

Levezető elnök: *Kosztolányi György, az MTA élettudományi alelnöke*

1. Az előzetes véleménynyilvánítás keretében kiírt, elektronikus szavazással érdemben el nem döntött ügyrendi kérdések Közgyűlés elé terjesztése döntés céljából (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, szavazás az 1. napirendi pontról

2. Elnöki beszámoló (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, szavazás a 2. napirendi pontról
3. Beszámoló az MTA 2020. évi költségvetéséről és vagyoni helyzetéről (*Freund Tamás*)
4. Javaslat az MTA 2022–2023. évi költségvetési irányelveire (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, szavazás a 3–4. napirendi pontokról
5. Beszámoló a Magyar Tudományos Művek Tára 2020. évi tevékenységéről (*Kollár László*)
Hozzászólások, vita, szavazás az 5. napirendi pontról

Szünet

MUNKAKÖZGYŰLÉS II. (14.30–17.00, zárt ülés)

Levezető elnök: *Kollár László, az MTA főtitkára*

6. Beszámoló az Országgyűlés számára a Magyar Tudományos Akadémia munkájáról (2019–2020).
A dokumentum koncepciója, tartalmi összefoglalója és elkészítésének ütemterve (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, szavazás a 6. napirendi pontról
7. Tájékoztató a Fiatal Kutatók Akadémiája 2020. évi tevékenységéről (*Török Péter*)
Hozzászólások, vita a 7. napirendi pontról
8. Beszámoló az MTA Alapszabályában és Ügyrendjében rögzített szavazási szabályokat felülvizsgáló Elnöki Bizottság munkájáról (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, szavazás a 8. napirendi pontról

9. A Magyar Tudományos Akadémia Alapszabályának és Ügyrendjének módosítása (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, szavazás a 9. napirendi pontról
10. Egyéb beérkezett indítvány, javaslat, tájékoztatás
Hozzászólások, vita az egyéb javaslatokról

KONCERT – BALÁZS JÁNOS ZONGORAESTJE
(18.00–19.00)

Műsor:

Liszt Ferenc: *Magyar történelmi arcképek* (Széchenyi István,
Deák Ferenc, Petőfi Sándor)

Kodály Zoltán: *Székelly keserves*

Kodály Zoltán – Balázs János: *Intermezzo a Hány János c.
daljátékából*

Liszt Ferenc: *Dante-szonáta*

Bartók Béla: *Este a székellyeknél*

Brahms, Johannes – Cziffra György – Balázs János:
17. magyar tánc

Liszt Ferenc: *6. magyar rapszódia*

2021. május 4., kedd

AKADÉMIKUSOK GYŰLÉSE
(10.00–11.00, zárt ülés)

Levezető elnök: *Freund Tamás, az MTA elnöke*

1. Az előzetes véleménynyilvánítás keretében kiírt, elektronikus szavazással érdemben el nem döntött kérdések Akadémikusok Gyűlése elé terjesztése döntés céljából
2. A 2022. évi tagválasztás előkészítése, az akadémikusválasztás irányelvei, javaslat az akadémikusválasztás eljárási szabályaira (*Hudecz Ferenc*)
Hozzászólások, vita, majd szavazás az 2. napirendi pontról

Szünet

TUDOMÁNYOS ELŐADÁSOK
(13.00–15.30)

Levezető elnök: *Erdei Anna, az MTA főtitkárhelyettese*

Nagy hálózatok: elmélet és gyakorlat

Lovász László, az MTA rendes tagja

**Közhelyek és vallomások: ciklusszervezési stratégiák
Dohnányi Ernő hangszerez műveiben**

Kusz Veronika PhD

KONCERT – A DOHNÁNYI QUARTET ELŐADÁSA (14.30–15.30)

Műsor:

Dohnányi Ernő: 1. (A-dúr) vonósnégyes (Op. 7)

Dohnányi Ernő: 2. (Desz-dúr) vonósnégyes (Op. 15)

KÜLSŐ TAGOK FÓRUMA (16.00)

Levezető elnök: *Lamm Vanda, az MTA társadalomtudományi alelnöke*

Köszöntő

Freund Tamás, az MTA elnöke

Megnyitó

Kocsis Károly, a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke

Ünnepélyes díjátadás

Az Arany János-díjak és az Arany János-érem átadása

A 2020-AS ÉS 2021-ES ARANY JÁNOS-DÍJASOK ELŐADÁSAI

Új kitekintés a részecskefizika jövőjére?

Kuti Gyula, az MTA külső tagja (USA)

A második világháborús ellenállás és kollaboráció etikája Európában

Deák István, az MTA külső tagja (USA)

Az emberi genom szerepe az örökletes patológia kialakulásában

Kádasi Lajos, az MTA köztestületének külső tagja (Szlovákia)

Korszerű kerámiák varázsa

Dusza János, az MTA külső tagja (Szlovákia)

Variációs jelenségek nemeuklideszi terekben

Kristály Sándor, az MTA doktora (Románia)

Schrödinger-típusú egyenletek Riemann-sokaságokon

Farkas Csaba, az MTA köztestületének külső tagja (Románia)

Fenntarthatóság a globális autóiparban

*Rácz Béla-Gergely, az MTA köztestületének külső tagja
(Románia)*

A Magyar Tudományos Akadémia és az Erdélyi Múzeum- Egyesület együttműködési megállapodásának aláírása

2021. május 5., szerda

5. FIATAL KUTATÓK FÓRUMA AZ MTA-N (10.00–12.40)

Mivel a helyek száma korlátozott, az eseményen való részvétel regisztrációhoz kötött. Kérjük, hogy részvételi szándékát az MTA honlapján található [regisztrációs felületen](#) jelezze. A regisztrált résztvevők az esemény előtt néhány nappal e-mailben megkapják a fórum Zoom-linkjét.

KVANTITATÍV ÉRTÉKEKÉLÉS A TUDOMÁNYBAN

10.00–10.05

Köszöntő

Erdei Anna, az MTA főtitkárhelyettese; Török Péter, a Fiatal Kutatók Akadémiájának társelnöke

10.05–11.30

A tudomány tudománya. Egyéni tudományos életpályák kvantitatív értékelése

Barabási Albert-László PhD, az MTA külső tagja

11.30–12.30

Nyilvános fórum és vitaülés

Moderátor: Török Péter, a Fiatal Kutatók Akadémiájának társelnöke

2 perces hozzászólások és válaszok

12.30–12.40

Zárszó

Kollár László, az MTA főtitkára

A TUDOMÁNYOS OSZTÁLYOK
KÖZGYŰLÉSI PROGRAMJA

A NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2021. május 10., hétfő 10.00–12.20

Zoom: <https://uso2web.zoom.us/j/87307875172?pwd=dVV5TlV2aVYrM3NCbU5SSotsY3loQT09>

Meeting ID: 873 0787 5172

Passcode: 264963

SZÓLÁS ÉS HALLGATÁS: VALLÁSTÖRTÉNETI MOZAIKOK THOMAS KÖVES-ZULAUF PROFESSZOR KÖSZÖNTÉSE

Szervező: Klasszika-filológiai Tudományos Bizottság

Társszervező: ELKH BTK Moravcsik Gyula Intézet

10.00

Köszöntőt mond: *Maróth Miklós, az MTA rendes tagja,
az ELKH elnöke*

1. SEKCIÓ: VALLÁSTÖRTÉNET ÉS IRODALOM

Elnök: *Szovák Kornél, az MTA doktora*

10.10–10.30

Orpheus átölelte Eurydikét

Thomas Köves-Zulauf, az MTA külső tagja

10.30–10.50

Egy mítosz átváltozásai: Daphne fugiens. Ovidiuson innen és túl

Pataki Elvira PhD

10.50–11.10

Kelta motívumok Vergilius Aeneisében?

Takács László PhD

2. SZEKCIÓ: TUDOMÁNYTÖRTÉNET

Elnök: *Déri Balázs PhD*

11.10–11.30

Vallástudomány és néprajz

Bartha Elek, az MTA doktora

11.30–11.50

**Angelo Brelich tra Károly Kerényi e Károly Marót:
emigrare e rimpatriare nell'Ungheria del secondo
dopoguerra**

Valerio Severino PhD

11.50–12.20

Könyvbemutató: Köves Thomas-Zulauf: Visszaemlékezés

A kötetet bemutatja: *Simon Lajos Zoltán PhD* és *Kulin Veronika PhD*

A NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA KÖNYVBEMUTATÓJA

2021. május 10., hétfő 14.00–15.30

Élő közvetítés az MTA Székház Díszterméből, követhető
az [MTA YouTube-csatornáján](#).

Program

Péntek János – Benő Attila (szerk.): *A magyar nyelv Romániában (Erdélyben). A magyar nyelv a Kárpát-medencében a XX. század végén* VI. Kolozsvár: Erdélyi Múzeum-Egyesület – Budapest: Gondolat Kiadó, 2011.

A könyvet bemutatja: *Tolcsvai Nagy Gábor, az MTA rendes tagja*

Benő Attila – Péntek János (szerk.): *Kognitív és pszicholingvisztikai szempontok a nyelvi érintkezések vizsgálatában*. Sepsiszentgyörgy: Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, 2020. (A Szabó T. Attila Nyelvi Intézet Kiadványai, 11.)

A könyvet bemutatja: *Tátrai Szilárd PhD*

Péntek János – Visy Zsolt (szerk.): *Hagyomány, változatosság és változás a székely nyelvjárásban. Énlaka-Konferenciák VII.* Énlaka: Pro Énlaka Alapítvány – Budapest: Nemzetstratégiai Kutatóintézet – Pécs: Pécsi Tudományegyetem, 2020.

A könyvet bemutatja: *Kiss Jenő, az MTA rendes tagja*

A FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Kommunikáció- és Médiatudományi Osztályközi
Állandó Bizottsága

NEMZETKÖZI WORKSHOPJA

ONLINE WORKSHOP ORGANIZED BY THE
Committee for Communication and Media Theory
SECTION OF PHILOSOPHY AND HISTORICAL
SCIENCES HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

2021. május 27., csütörtök 15.00–17.15

May 27, 2021, 15.00–17.15 (CET)

Zoom: <https://uso2web.zoom.us/j/86868219465?pwd=NEFVRUhWV2ZjTEljVldTeWRjTlQrdzo9>

Meeting ID: 868 6821 9465

Passcode: 152373

THE SHERRY TURKLE MIRACLE

The texts of the talks to be presented will be accessible online well before the event. For more information, please check the link below: <http://www.hunfi.hu/nyiri/STM/stm.pdf>

Discussion led by *Prof. Dr. Petra Aczél*, Head, Institute of Communication and Sociology, Corvinus University of Budapest; Vice-Chair, Committee for Communication and Media Theory, Hungarian Academy of Sciences

Program

15.00–15.05

Introduction by *Kristóf Nyíri*, Chair, Committee for Communication and Media Theory, Hungarian Academy of Sciences

15.05–15.15

Simmelian Tensions in the Reading of Turkle

Talk by *Rich Ling*, Member of the Norwegian Academy; the Shaw Foundation Professor of Media Technology, Wee Kim Wee School of Communication and Information at Nanyang Technological University, Singapore

15.15–15.25

Machinery of Women: From Genuine Relationships to Empathic Rhetoric

Talk by *Zita Komár* Assistant Lecturer, Department of Marketing, Media and Design Communication, Institute of Marketing, Corvinus University of Budapest

15.25–15.35

***Alone Together* Ten Years After. Dis-connection, Care and Emotions in a (Post) Pandemic Age**

Talk by *Giuseppina Pellegrino*, Assistant Professor of Sociology of Communication, University of Calabria; Fulbright Distinguished Lecturer in Italian Studies, University of Pittsburgh

15.35–15.45

Technology as Cause of and Solution to the Empathy Problem

Talk by *Dan Weijers* and *Nick Munn*. Weijers is a Convener and Senior Lecturer in the Philosophy Programme at the University of Waikato. Munn is a Senior Lecturer in Philosophy at the University of Waikato.

15.45–15.55

Better Future or Armageddon

Talk by *Márta Konczos Szombathelyi*, Professor of Management and Business Administration Sciences, Széchenyi István University; Chair, Working Committee for Communication Management, Hungarian Academy of Sciences

15.55–16.05

Merging Values in a Multicultural Context of Science

Talk by *Dr. Judit Hidasi*, Professor of Communication Studies, Doctoral School of Entrepreneurship, Budapest Business School – University of Applied Sciences

16.05–16.15

Human-Object Continuities in Sherry Turkle's STS-Anthropology

Talk by *Dr. Ferenc Hammer*, Associate Professor and Chair, Media and Communication Department, Eötvös Loránd University, Budapest

16.15–16.25

Understanding and Predicting the Behaviour of Artificial Agents

Talk by *Judit Szalai*, Associate Professor, Institute of Philosophy, Eötvös Loránd University, Budapest

16.25–16.35

Neural Chitchat

Talk by *Barry Smith*, Professor of Philosophy, University at Buffalo; Director, National Center for Ontological Research

16.35–16.45

Why is Sherry Turkle's Work Important to Me?

Talk by *Árpád Rab*, PhD, Associate Professor, Corvinus University of Budapest

16.45–16.55

Life Bytes

Talk by *Anna Reading*, Director of the Arts and Humanities Research Institute, Professor of Cultural and Creative Industries, Faculty of Arts and Humanities, Kings College, London

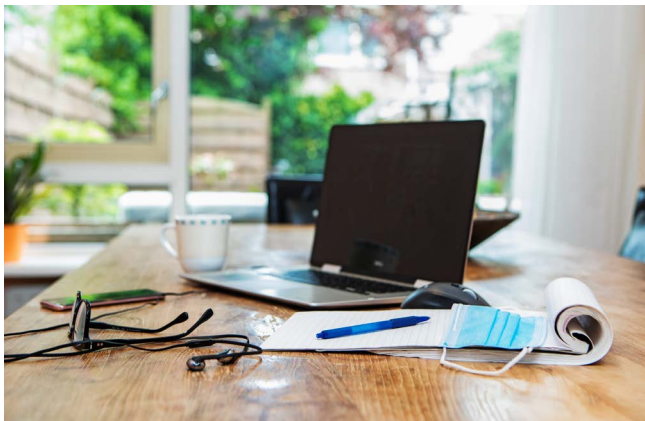
16.55–17.05

Another Little Sherry

Talk by *Kristóf Nyíri*, Professor of Philosophy, Member of the Hungarian Academy of Sciences; Chair, Committee for Communication and Media Theory, Hungarian Academy of Sciences

17.05–17.15

Closing discussion

A MATEMATIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2021. május 12., szerda 15.00–17.00

Zoom: <https://zoom.us/j/98652166742?pwd=bn0xS1ZHNkpjZUdRlWGHCTVBPZGx6Zz09>

Meeting ID: 986 5216 6742

Passcode: 843560

GEOMETRIAI LÁTÁSMÓD A DISZKRÉT MATEMATIKÁBAN

Levezető elnök: *Laczkovich Miklós, az MTA rendes tagja,
osztályelnök*

15.00–15.30

A tudományos osztály díjainak átadása

15.30–17.30

**Geometriai látásmód a diszkrét matematikában:
gyöngyszemek az Abel-díjas Lovász László munkásságából**

Babai László, az MTA rendes tagja

A MŰSZAKI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2021. május 13., csütörtök 9.00–12.05

Élő közvetítés az MTA Székház Díszterméből, követhető az [MTA YouTube-csatornáján](#).

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA KUTATÁSI ÉS ALKALMAZÁSI KÉRDÉSEI

Levezető elnök: *Charaf Hassan, az MTA doktora*

9.00–9.10

Köszöntők

9.10–9.40

A Mesterséges Intelligencia Nemzeti Laboratórium

Benczúr András PhD

9.40–10.10

Az MI szerepe az ipari digitalizálásban – mesterséges intelligencia kutatások a Műegyetemen

Levendovszky János, az MTA doktora

10.10–10.40

Mesterséges Intelligencia kontra Szoftverfejlesztés: ki lesz a győztes?

Gyimóthy Tibor, az MTA levelező tagja

10.40–11.00

Kávészünet

11.00–11.30

Bízhatunk-e egy gép döntésében? A mesterséges intelligencia alkalmazhatósága az orvostudományban

Horváth András PhD

11.30–12.00

Mit tesz az MI Koalíció a kis- és középvállalkozásokért?

Jakab Roland, Boa László (Mesterséges Intelligencia Koalíció)

12.00–12.05

Zárszó

A KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2021. május 11., kedd 14.00–17.30

Élő közvetítés az MTA Székház Díszterméből, követhető az [MTA YouTube-csatornáján](#).

SZUNNYADÓ AFFINITÁSOK FELFEDEZÉSE: KÖZÉRTHETŐEN A HOMOGÉN, HETEROGÉN, ORGANO-, BIO- ÉS ELEKTROKATALÍZISRŐL

Köszöntőt mond: *Perczel András, az MTA rendes tagja, osztály-
elnök*

Levezető elnök: *Perczel András, az MTA rendes tagja, osztály-
elnök*

Katalízis az evolúció kincsestárából

Vértessy G. Beáta, az MTA doktora

**Átmenetifém-komplexek jelenlétében lejátszódó homogén
katalitikus reakciók: az intellektuális érdekességtől
a szintetikus kémia nélkülözhetetlen eszközéig**

Kollár László, az MTA levelező tagja

**Homogén katalízis kutatások a fenntartható fejlődés
szolgálatában**

Papp Gábor PhD

**Palládiumkatalizált kapcsolási reakciók bemutatása
különböző aspektusokból: mechanizmus, fázis, aktiválás és
„homeopátiás” katalízis**

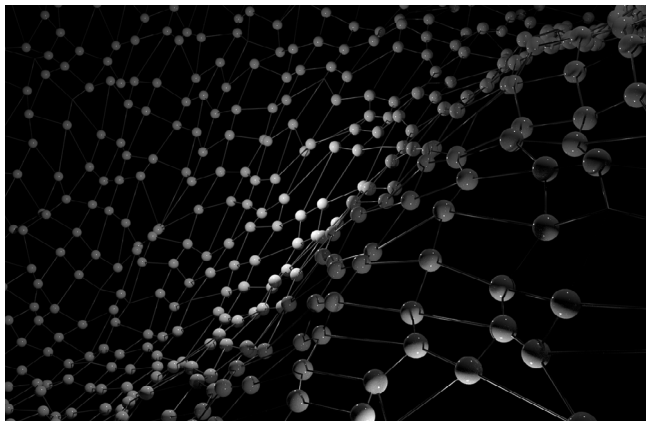
Novák Zoltán, az MTA doktora

**Új lehetőségek az elektrokatalízisben: a nanoszerkezetű
elektródoktól az energetikai alkalmazásokig**

Janáky Csaba PhD

**Tüzelőanyag-cellák elektrokatalizátorai: anyagtudományi
vonatkozások**

Tompos András PhD

A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2021. május 5., szerda 14.00–17.00

Élő közvetítés az MTA Székház Díszterméből, követhető az [MTA YouTube-csatornáján](#).

A FIZIKA FEJLŐDÉSI IRÁNYAI

A Fizikai Tudományok Osztálya rendszeres évenkénti programja, melyen a meghívottak bemutatják élvonalbeli kutatásaikat. A program keretében adja át az osztályelnök a Fizikai Fődíjat és a Fizikai Díjakat. Az idén a 2021. évi Fizikai Díjakat, Széchenyi-díjat és Akadémiai Díjat nyert kutatók kapnak lehetőséget szakterületük és eredményeik bemutatására.

Levezető elnök: *Mihály György, az MTA rendes tagja, a Fizikai Tudományok Osztályának elnöke*

14.00–14.15

A 2021. évi Fizikai Díjak ünnepélyes átadása

Mihály György, az MTA rendes tagja

14.15–14.45

Káosz és turbulencia: Ahol az elemszám növelése nem csökkenti a bizonytalanságot

Tél Tamás, az MTA doktora, 2021. évi fizikai fődíjas

14.45–15.15

**Egyrészecskés és kollektív gerjesztések versengése
atommagokban**

Kunné Sohler Dorottya PhD, 2021. évi fizikai díjas

15.15–15.45

**Topologikus elektronrendszerek, egy új fejezet
a szilárdtest-fizikában**

Nemes-Incze Péter PhD, 2021. évi fizikai díjas

15.45–16.00

Szünet

16.00–16.30

Kvantumos rendszerek számítógépes szimulációja

Legeza Örs, az MTA doktora, 2021. évi akadémiai díjas

16.30–17.00

Az evolúciós játékelmélet elemi kölcsönhatásai

Szabó György, az MTA doktora, 2021. évi Széchenyi-díjas

A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Szilárdtest-fizikai Tudományos Bizottsága

ELŐADÓÜLÉSE

2021. május 6., csütörtök 14.00–17.00

Élő közvetítés az MTA Székház Díszterméből, követhető az [MTA YouTube-csatornáján](#).

KONDENZÁLT ANYAGOK FIZIKÁJA

A program keretében megtartott előadások bemutatják a kondenzált anyagok fizikája területén Magyarországon az utóbbi néhány évben elért legkiemelkedőbb eredményeket. Az előadások tematikája jól mutatja a kondenzált anyagok kutatásának széles spektrumát a magyarországi egyetemeken és kutatóintézetekben.

Levezető elnök: *Groma István, az MTA doktora, a Szilárdtest-fizikai Tudományos Bizottság elnöke*

14.00–14.05

Megnyitó

Groma István, az MTA doktora

14.05–14.30

Látható frekvenciájú plazmonok grafénban

Tapasztó Levente PhD

14.30–14.55

Egy új maláriadiagnosztikai eszköz fejlesztése a BME-n

Orbán Ágnes PhD

14.55–15.20

Szilárdfázisú hidrogéntárolás

Révész Ádám PhD

15.20–15.30

Szünet

15.30–15.55

Holografikus tenzorhálózatok és hibajavító kódok

Zimborás Zoltán PhD

15.55–16.20

Van der Waals heteroszerkezetek sávszerkezetének hangolása

Makk Péter PhD

16.20–16.45

Ge-Te alapú amorf ötvözetek topológiája

Jóvári Pál, az MTA doktora

A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Részecskefizikai Tudományos Bizottsága

ELŐADÓÜLÉSE

2021. május 7., péntek 10.00–13.00

Élő közvetítés az MTA Székház Díszterméből, követhető az [MTA YouTube-csatornáján](#).

MEGÚJUL A NAGY HADRONÜTKÖZTETŐ – A NAGYENERGIÁS FIZIKA FŐ IRÁNYAI

A Nagy Hadronütköztető több mint kétéves továbbfejlesztés után idén ősszel indul újra. Az előadóülésen áttekintjük a kapcsolódó kísérletek eddigi eredményeit, továbbá a nagyenergiás fizika előtt álló, a közeljövőben vizsgálható fontosabb kérdéseket. Szakértő kutatók számolnak be az aktuális gyorsító- és detektorfejlesztési irányokról, valamint az információtechnológiai kihívásokról.

Levezető elnök: *Lévai Péter, az MTA rendes tagja*

10.00–10.10

Bevezetés

Siklér Ferenc, az MTA doktora, a Részecskefizikai Tudományos Bizottság elnöke

10.10–10.30

Az LHC eddigi eredményei

Veres Gábor, az MTA doktora

10.30–10.50

Elméleti várakozások

Somogyi Gábor PhD

10.50–11.20

Új fejlesztésekkel a felfedezéshez vezető úton

Pásztor Gabriella PhD

11.20–11.30

Szünet

11.30–12.00

Út a következő generációs nehézion-fizikai kísérlet felé

Barnaföldi Gergely Gábor PhD

12.00–12.20

Gyorsítófejlesztési irányok

Barna Dániel PhD

12.20–12.40

Neutrino physics experiments

Yoshikazu Nagai PhD

12.40–13.00

Információs technológiai kihívások: a „big data”-tól a gépi tanulásig

Bíró Gábor PhD

